

Llengua i immigració. La influència de la primera llengua en l'adquisició del català com a segona llengua. Lluïsa Gràcia, Eumo Editorial, Universitat de Vic, 2009.

D'uns quants anys ençà paraules com multiculturalitat o plurilingüisme es repeteixen constantment a l'hora de legislar, regular i organitzar l'ensenyament-aprenentatge de llengües a les aules. Resulta evident que els moviments migratoris, produïts a causa de la globalització planetària, han fomentat el mestissatge cultural, de tal manera que l'arc mediterrani s'ha vist àmpliament sacsejat per l'arribada de població procedent de cultures i llengües en moltes ocasions ben allunyades de la nostra.

Diversitat podria ser el mot definitori de la societat de la qual formem part. En aquest sentit, la integració s'erigeix com a tasca prioritària especialment en matèria lingüística, atès que la llengua actua com a eina bàsica per aconseguir-la. Òbviament, en aquells territoris que posseeixen més d'una llengua oficial, es manifesta una sensibilitat especial envers aquells parlants que tenen com a llengua materna una de diferent a la dominant.

És en aquest context de diversitat lingüística que cal emmarcar el volum que porta per títol *Llengua i immigració. La influència de la primera llengua en l'adquisició del català com a segona llengua* (Eumo Editorial, 2009), escrit per Lluïsa Gràcia amb la col·laboració de Pere Mayans. El curs 2000-2001, Lluïsa Gràcia –professora a la Universitat de Girona– va ser l'encarregada de coordinar el projecte Llengua, Immigració i Ensenyament del Català sorgit de resultes d'un conveni de col·laboració entre la Universitat de Girona i el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu del projecte s'inscrivía clarament dins del panorama multicultural i plurilingüístic esmentat adés, en un intent d'ajudar el personal docent a conèixer les llengües del seu alumnat al temps que a comprendre'n les dificultats en enfrontar-se a l'aprenentatge del català com a llengua d'integració en la societat que l'acull.

Com a fruit d'aquest projecte, s'han publicat, al llarg d'aquests anys, deu llibres que miren de donar resposta a les necessitats educatives sorgides arran de la convivència de cultures i llengües en territoris catalanoparlants. La publicació a la qual dediquem aquestes línies tracta d'arreplegar i resumir els aspectes més rellevants dels estudis precedents, consagrats, en bona mesura, a la didàctica de segones llengües enfocada a

parlants d'àrab, xinès mandarí, soninké i mandinga, amazic, fula, wòlof, panjabi, romanès, ucraïnès i tagal.

Així doncs, es tracta d'una publicació destinada específicament a la formació de professorat de llengua catalana que disposarà, amb la seva lectura, d'uns coneixements bàsics sobre la llengua primera dels alumnes, cosa que el permetrà dispensar-ne la rebuda i l'atenció educativa pertinent. Per tal d'aconseguir una visió panoràmica de la problemàtica generada arran de l'ensenyament-aprenentatge dins d'un context plurilingüe, el llibre es divideix en tres blocs principals.

L'aportació de Pere Mayans encapçala la primera part, amb una aproximació sociolingüística a les llengües esmentades adés, il·lustrada amb mapes lingüístics de cadascuna d'elles. Aquesta primera part, introductòria, consta, a més, d'algunes consideracions generals sobre els sistemes d'escriptura, particularment d'aquelles llengües parlades a Catalunya. El segon bloc incideix en els factors lingüístics que intervenen en l'adquisició d'una segona llengua, remarcant-ne, d'una banda, els externs –com la motivació per aprendre la llengua, l'edat de l'aprenent o l'entorn en què s'aprèn– i, de l'altra, factors interns, que miren d'esbrinar com pot influir el bagatge lingüístic de l'alumne/a en l'aprenentatge de la nova llengua. És per aquest motiu que els autors al·ludeixen als mecanismes universals que regeixen l'aprenentatge de llengües i esmenten el fet que, com a norma general, els nous parlants de català reproduïen amb major facilitat aquells mots que tenen un contingut semàntic elevat, mentre que manifesten més dificultat a l'hora de fer servir elements bàsicament gramaticals. Cal remarcar, però, que es tracta de consideracions que queden bàsicament apuntades, sense pretendre, en cap cas, aprofundir-hi.

La tercera part del volum, en conforma el nucli del contingut, tot referint-se a algunes de les principals dificultats lingüístiques dels aprenents de català com a segona llengua. En primer lloc, Lluïsa Gràcia pren en consideració aquells entrebancs que són comuns a tots els aprenents de català en els primers estadis de l'aprenentatge i diferencia entre dificultats fonològiques i fonètiques, per un costat, i qüestions morfosintàctiques, per l'altre. Pel que fa a la fonologia i la fonètica, Gràcia al·ludeix a la marcada diversitat d'estructures sil·làbiques que presenta el català, caracteritzat, a més, per distincions

fòniques poc freqüents a les llengües del món. En referència a la morfosintaxi, les reflexions giren a l'entorn de la flexió nominal i verbal, els articles, els pronoms àtons, les preposicions, els verbs *ser*, *estar*, *haver-hi* i *tenir* i els elements de relació en les frases compostes.

A continuació, el volum detalla les dificultats no comunes a tots els aprenents de català, relacionades amb la influència de la primera llengua. De la mateixa manera que en l'apartat anterior, aquest fa esment dels elements fonològics i fonètics, així com dels trets morfosintàctics de les llengües estudiades, comparant-los amb els trets definitoris del català. Unes reflexions finals, un apèndix que reproduïx l'Alfabet Fonètic Internacional i un altre on s'hi pot trobar un quadre de sons del català, clouen aquest llibre que, com ja hem comentat, pretén sintetitzar el treball començat per la Universitat de Girona, en col·laboració amb el Departament de Benestar Social de la Generalitat, i continuat, posteriorment, pel Departament d'Educació d'aquesta mateixa universitat.

A tall de cloenda, incidirem només en la primera de les reflexions finals que proposa l'autora, Lluïsa Gràcia: com és d'important que mestres i professors d'una segona llengua tinguin consciència de les dificultats amb què es trobaran els alumnes com a conseqüència de les característiques específiques de la seva L1. Si bé el volum ressenyat, *Llengua i immigració*, es distingeix més per l'apunt que no pas per l'exhaustivitat, també és cert que neix amb l'objectiu de respondre a la necessitat del professorat de conèixer les llengües de la nostra immigració, no només per oferir un bon ensenyament als nouvinguts sinó també per preservar el coneixement i l'ús del català en aquest nou context multicultural i plurilingüe que, ja fa alguns anys, caracteritza les nostres aules.

Isabel Marcillas

Universitat d'Alacant